

 <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1896>

 Doç. Ayşe Özlem AKDENİZ
Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, Eskişehir / TÜRKİYE

 Doç. Hüseyin Bülent AKDENİZ
Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, Eskişehir / TÜRKİYE

Citation: Akdeniz, A. Ö. & Akdeniz, H. B. (2020). Nitelikli keman eğitiminde öğretmen faktörü. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(54), 1338-1347.

NİTELİKLİ KEMAN EĞİTİMİNDE ÖĞRETMEN FAKTÖRÜ

ÖZET

Keman eğitimi, çocuğun yeteneklerinin geliştirildiği uzun yıllar süren bir süreçtir. Bu eğitimin niteliğini etkileyen iki önemli faktör vardır: Öğrenci ve öğretmen. Nitelikli öğrenmenin ve etkili keman çalmanın gerçekleşebilmesi için öğrenci odaklı bir eğitimin planlanması öğrenme- öğretme sürecinde önemlidir. Tüm öğrenciler farklıdır ve farklı şekillerde gelişecektir. Keman eğitiminin hedefine ulaşabilmesi için öğretmenin bu süreçte öğrencilerine kişisel becerileri ve niteliklerini en üst düzeyde kullanarak geliştirebilmeleri için rehberlik etmesi, onların çok yönlü kemancılar ve müzisyenler haline gelmelerine yardımcı olması önemlidir.

Bu araştırmanın amacı nitelikli keman eğitiminde öğretmen faktörünün önemi ve öğrenci üzerindeki etkisini belirlemektir. İyi bir keman eğitimcisinin sahip olması gereken nitelikler ve beceriler incelenerek konuya açıklık getirmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Keman eğitimi, Çalgı Eğitimi, Müzik, Eğitim.

FACTOR OF THE TEACHER IN QUALIFIED VIOLIN EDUCATION

ABSTRACT

Violin education is a years-long process in which kid's skills are developed. There are two important factors effecting the quality of this education: the student and the teacher. It is important to plan a student-centred education so that qualified learning could come true in this learning and teaching process. All students are different, so education would occur in different forms. Teacher's guidance and helping his students to let them become sophisticated violinists and musicians in general and to improve their personal skills and qualifications of the highest order so that violin education could reach its target is very important in this process.

The purpose of this study is to specify the importance of the teacher and his effect on the student in qualified violin education. The topic has been tried to clarify by being observed the qualifications and the skills which a good violin tutor must-have.

Keywords: Violin Education, Education of an Instrument, Music, Education

1. GİRİŞ

Eğitim; bireylerin duygusal, bedensel ve zihinsel olarak sahip olduğu yeteneklerini belirlenen amaçlar doğrultusunda geliştirebilmesi, toplum yaşamında yerini alabilmesi için gerekli bilgi, beceri, anlayışları edinebilmesi ve kişiliklerini kazanabilmelerinde yardımcı olan sosyal süreçlerin tümüdür.

Eğitim, "Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişimler meydana getirme sürecidir" (Ertürk, 1972:12) ve bu süreç hayat boyu devam eder.

Müzik eğitimi yalın ve özlü anlamıyla, "bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma süreci" olarak tanımlanabilir. Müzik eğitiminin davranışsal boyutunu çalgı eğitimi oluşturmaktadır. Klasik bir tanıma göre çalgı eğitimi ise; "çalgı öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturdukları toplulukların devinimsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma sürecidir" (Uçan, 1980:19-27).

Klasik bir tanıma göre çalgı eğitimi ise; çalgı öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturdukları toplulukların devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişiklikler oluşturma, bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma sürecidir (Uçan, 1980:19-27).

Müzik eğitiminin en önemli dallarından biri de çalgı eğitimidir. Çalgı eğitiminin önemli alanlardan biri ise “Keman Eğitimi”dir. Özen (2004: 58), kemanın her türlü müzik eğitiminde önemli bir çalgı konumunda oluşunu; etkili sesi, geniş kullanım alanı, taşınma ve satın alınabilme kolaylığı, eğitim çalgısı olarak kullanılmasındaki etkililiği, dünya müziğindeki yeri ve zengin repertuarıyla açıklamaktadır.

Çalgı eğitimi, ilk plânda zihin ve kasların birlikte çalışması sonucu meydana gelen psiko-motor davranışların bilişsel, duyuşsal ve devinışsel davranışlarla desteklenerek beceriye dönüştürüldüğü bir faaliyettir. Özellikle meslekî müzik eğitimi veren kurumlarda önemli bir yer tutan ve bilişsel, duyuşsal ve devinışsel davranışları içinde barındıran çalgı eğitiminde; öncelikli amaçlardan biri daha çok psiko-motor yönü geliştirmeye yöneliktir. Çalgısal davranışlardaki bu gelişim, duyu organları, zihin ve kasların işbirliğinin doğru olarak öğretilmesiyle sağlanır. Psiko-motor davranışların doğru, birbiriyle koordineli, hızlı ve otomatik olarak yapılmış şekline “beceri” (Fidan, 1996:201) denir.

Günümüzde müzik eğitiminin bireylerin kişilik gelişimine ve sosyalleşmesine katkıda bulunduğu gerçeği giderek daha çok kabul görmektedir. Müzik eğitimi insanın yakın çevresi ile müzik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üreten ve tüketen bir birey olmasını sağlar. “Müzik eğitimi yaparken öğretmenler müzik eğitiminin kişilik gelişimi, sosyal gelişim ve duyuşsal gelişim üzerindeki etkilerini değerlendirmektedirler” (Çilden, 2001:27-30).

Müzik eğitiminin hangi dalı olursa olsun amaç güzel müzik yapmak ise; bu, büyük oranda fiziksel ve teknik problemleri yenme durumuna bağlıdır. Eğer çalgıdan istenilen verim kısıtlanmadan rahatça alınmak isteniyorsa, bu noktada rastgele hareketlerin yerini bilinçli hareketlerin alması gerekir. O nedenle çalgı eğitiminin en başında teknik eğitim verilirken ileride karşılaşılabilecek teknik ve fiziksel problemler göz önüne alınarak kullanılan bedensel yapıların tanıtılmasına yönelik eğitime de yer ayrılmalıdır. Bu şekilde gereksiz efordan ve sakatlanmalardan uzak bir çalma hayatı sağlanmış olacaktır (Yağışan, 2002:11).

Keman eğitimi, bireyin gelişim sürecinde önemli katkılar sağlamaktadır. “Keman eğitimi ile bireyin bedensel, devinışsel (hareki), duyuşsal (hissi) ve bilişsel (zihni) yapılarıyla, yönleriyle dengeli birer bütün halinde en uygun ve ileri düzeyde yetiştirilmeleri amaçlanır. Keman öğretimi, “öğrenciyi, kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileştirerek, davranışında kemanla ilgili istedik değişmeyi gerçekleştirmeye yönelik öğrenme yaşantısı oluşturma süreci” diye tanımlanabilir (Uçan, 1994:53-55). Keman eğitimi, bireyin davranışında istedik değişiklikleri oluşturma ve bu değişiklikleri beceriye dönüştürme sürecidir. Bu sürecin etkili bir şekilde değerlendirilmesi için uygun öğrenme yaşantısının oluşturulması, öğrenme yaşantısının oluşması için ise keman öğretmenin etkili önlemleri alması, bu önlemleri öğrenme yaşantısı boyunca sürdürmesi, öğrenme yaşantısının dayandığı yöntemleri yeterince bilip uygulamasına bağlıdır (Şendurur, 2001b:146).

Keman çalmayı öğrenmek ve öğretmek, diğer sanat dallarında olduğu gibi bir eğitim sürecini kapsar. Bu eğitim ve öğretimin etkili, başarılı ve kalıcı olabilmesi için birtakım ilkeler doğrultusunda olması beklenir. Ancak sanat eğitiminin “yaratıcılığa açık olması ve dar kalıplarla sınırlandırılmaması” gereğinden yola çıkarak, keman eğitiminde de özellikle öğretim yöntemlerini çalgıdan ve öğrenciden daha fazla verim almaya yönelik, sınırları geniş, aynı zamanda farklı disiplinlerden de faydalanarak yeniliklere açık olarak geliştirmek gerekir. Bu bağlamda keman eğitiminde öğretim yöntemlerine yönelik farklı arayışlar (çalma/çalışma yöntemlerine farklı alanlardan yeni boyutlar eklenmesinin performansla olası katkıları vb.) ön plana çıkmaktadır (Yağışan, 2002:7).

Eğitimci, keman eğitimi sürecinde keman öğrencilerinin yeteneklerine, öğrenme ihtiyaçlarına, ilgi ve deneyimlerine ilişkin farklılıkları kabul ederek öğretim sürecini planlamalıdır (Akıncı, 1998:4). Ayrıca öğrencilerin ihtiyaçlarının dışında çalgıya isteklilik de oldukça önemlidir. Öğrencilerin müzikal yetenek, algılama ve fiziksel farklılıklarından dolayı bireysel olarak yapılması zorunlu olan çalgı eğitiminde dolayısıyla keman eğitiminde, öğrencide çalgı çalmaya yönelik ilgi ve sevgi uyandırılması ve bunun sürekliliğinin sağlanması, motivasyonun her aşamada yüksek tutulması, belki de öğretmenin başarması gereken en önemli faktördür (Çilden, 2016:2209).

Bireysel çalışma sürecinde her öğrenciye her gün ayının çalışma süresinin önerilmesi uygun değildir. Bireylerin yetenek, gereksinimler, ilgiler, tecrübeler sabır ve dayanıklılık bakımından birbirlerinden farklı olduklarından, bir öğrenci için iki saatlik bir çalışma o günün planlanmasında yeterli olurken, diğeri için yeterli olmayabilir. Önemli olan çok çalışmak değil, (örneğin günde 7-8 saat gibi) öğrencinin kendine ayırdığı zamanı en etkili ve verimli şekilde kullanırken süreklilik ilkesine de bağlı kalmasıdır.

Keman eğitimi sürecinin en etkili bir şekilde değerlendirilmesi için, uygun öğrenme yaşantısının oluşturulması, öğrenme yaşantısının oluşması için ise keman öğretmeninin etkili önlemleri alması, bu önlemleri öğrenme yaşantısı boyunca sürdürmesi, öğrenme yaşantısının dayandığı yöntemleri yeterince bilip uygulaması gerekmektedir (Şendurur, 2001b:146).

2. NİTELİKLİ KEMAN EĞİTİMİNDE ÖĞRETMEN FAKTÖRÜ

Öğrenme; yaşantı sonucunda veya tekrarlarla bireyin davranışlarında meydana gelen ve nispeten kalıcı değişikliklere denir. Öğrenme aktif bir oluşumdur. Öğrenme zihinsel bir süreç olduğu için doğrudan gözlemlenemez. Gözlemlenen ancak bireyin performansıdır. Performans, öğrenilenin gözlenebilir hale dönüşmesidir.

Öğretme; herhangi bir öğrenmeyi sağlama veya kılavuzlama, hedeflerle belirlenen davranışların ve bilginin öğrencilerin yaşamlarına kazandırılması için sürdürülen faaliyetlerdir.

Öğretmen, toplumun eğitim hedefleri doğrultusunda bireylere eğitim ve öğretim sunmakla görevli kişiye verilen mesleki unvandır. Türk Dil Kurumu sözlüğünde, “Resmî ya da özel bir eğitim kurumunda çocukların, gençlerin ya da yetişkinlerin istenilen öğrenme yaşantıları kazanmalarına kılavuzluk etmek ve yön vermekle görevlendirilmiş kimse” olarak tanımlanan öğretmen, “Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlikleri kazanarak öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş olan kimse”dir. Öğretmenlik bilgi ve beceri isteyen çok önemli bir meslektir.

Öğretmen, öğrenmeyi ilerletmek, geliştirmek, desteklemek amacıyla öğrencinin çevresinde uygun eğitim durumları düzenlemekten sorumlu kişidir. Öğretmek, öğrencileri ve nasıl öğrendiklerini anlama becerisi gerektirir. Ayrıca önemli miktarda planlama, hazırlık, organizasyon ve hedeflerin belirlenmesi de bu süreçte önemlidir.

Herhangi bir disiplin alanında olduğu gibi, müzik eğitiminde de veya daha özeldede çalgı öğretiminde de öğrencinin öğrenmedeki sorumluluğu yadsınamaz. Bununla birlikte öğrencilerin çalgı çalma becerilerini edinmelerine ve geliştirmelerine yönelik olarak öğretmene düşen önemli sorumluluklar olduğunu da göz ardı etmemek gerekir (Deniz, 2015:90).

Nitelikli keman eğitiminde birçok faktörün etkisinden söz edilebilir. Keman eğitiminin hedefine ulaşabilmesindeki en önemli faktörlerden biri keman çalmasını öğrenmek isteyen kişi olan öğrenci, diğeri de öğreten kişi, öğretmendir.

2.1. Keman Öğrencisinde Bulunması Gereken Başlıca Nitelikler

Keman, müzisyenlere sonsuz performans olanakları sunan popüler bir enstrüman olmakla birlikte öğrenme sürecinin zorluğu konusunda da üne sahiptir.

Herkes herhangi bir yaşta keman çalmayı öğrenebilir. Yeni bir beceride ustalaşmak her zaman istek, disiplin ve kararlılık gerektirir ve keman öğrenmek de bundan farklı değildir.

Çalgı eğitiminde; daha önceden planlanmış, programlanmış belirli hedef davranışların kazanılmasında etkili öğrenmenin gerçekleşmesi için, öğrencinin belli bir öğrenme gücüne sahip olması gerekir. Öğrenme süreçlerinden bilinçli olarak geçmesi, fiziksel, ruhsal ve zihinsel olarak öğrenmeye hazır olması, belli bir beklenti düzeyinin oluşması, öğretmenin önerilerini dikkate alması, kendine ve öğretmenine güvenmesi gerekmektedir (Şendurur, 2001b:154).

Müzik eğitimi onlara bir mesajı bir kitleye nasıl aktaracaklarını ve halk karşısında nasıl performans göstereceklerini öğretir. Birlikte çalabilmek, birbirlerini dinleyip yorum yapabilmek, diğer alanlarda işbirliği için iyi bir temel sağlar. İçinde bulunduğumuz modern çağda hızla değişen uyaranlara sonunda bir ödül olmasa bile, bir şeye zaman ve enerji harcamanın değerli olabileceğini öğretir. Tüm bu faktörler müzik eğitimine ek bir meşruyet kazandırmaktadır.

Keman çalacak kişide bazı temel niteliklerin bulunması gereklidir. Bunlar müziksel, fiziksel, algısal ve zihinsel olmak üzere dört ana başlık altında toplanabilir.

Her şeyden önce keskin bir işitme duyusuna sahip olmak, özellikle perdesiz enstrüman çalan bir müzisyenin ihtiyaç duyduğu önemli bir niteliklerdir. Öğrencinin keman eğitimine başlayabilmesi için yeterli miktarda işitsel duyarlılığa sahip olması gerekmektedir. Aynı zamanda ellerin/parmakların yapısı, biçim ve orantısı, kasların gücü ve elastikiyeti keman çalabilmek için gerekli fiziksel özelliklerdir.

Fiziksel donanımına ek olarak, müzisyen için en önemli niteliklerden biri de ritim duygusudur. İşitme duygusuyla birlikte, kendisini müziğe başarıyla adanmak isteyen herkes için olmazsa olmaz bir özelliktir (Auer, 1980:19). Auer, güzel bir ton üretmek için öğrencinin doğal bir içgüdüsel olması gerektiğine inanmıştır. Fiziksel yatkınlık, el ve kol kaslarının yapısı ve kabiliyeti, öğretmenin talimatlarını anlaması ve muhafaza etmesinin de önemini vurgulamıştır. O'na göre saf, doğal ve güzel bir ton yetkin öğretimin sonucudur (Auer, 1980:19-22).

Keman öğrencisinin doğuştan gelen sezgisel ve içgüdüsel olarak ayırt edici bir müziksel duyuma sahip olması, öğrencinin hedefine ulaşma şansını artırır. Tüm bu özelliklere doğasında sahip olan yetenekli bir öğrenci, sanatının tüm teknik ve müzikal noktalarını kolaylıkla anlama ve kavrama konusunda başarılı olacaktır.

Zekâ, dikkat, müziksel bellek, sabır, istekli olmak, dayanıklılık, fiziksel ve duygusal sağlık, uzun süreli konsantrasyon, fiziksel koordinasyon becerisi de iyi bir kemancıda olması gereken niteliklerdendir. Görsel, duygusal ve işitsel zekânın bireyde gelişmiş veya gelişime açık olması ve bu niteliklerin koordinasyonunun sağlanabilmesi keman öğrencisi için önemli niteliklerdir.

Galamian, bireyin keman öğrencisi olabilmek için gerekli olan katı kriterleri veya kuralları karşılaması gerekliliğine inanır. Ayrıca aynı anda birçok teknik unsurun birbirine bağımlılığı veya ilişkisi olduğunu belirterek, bireysel olarak teknik unsurlara odaklanılmasının önemini savunur. Keman öğrencisi her ne kadar zihinsel olarak kendini eğitime hazır hissetse de fiziksel olarak hazır olmak Galamian için daha ön plandadır (Akdeniz, 2019:67-68).

Müzikte yetenekli olmak, çalgısında kolay yapabilirliğe sahip olmak elbette çok önemli bir özelliktir. Ancak bu yetilere sahip olmak tek başına bir şey ifade etmez. Her düzey ve yetenekteki bireylerin kendilerine ait olan özgür zamanlarını en etkili bir şekilde değerlendirmeleri kaçınılmaz bir gerekliliktir (Şendurur, 2001a:162).

Fotoğraf 1. Keman Eğitiminde Öğretmen ve Öğrenci **Kaynak:** Kişisel Arşiv, 2020.

Keman eğitimi sürecinde öğrencinin müzik sevgisi, bireyselliği, ebeveynlerinin anlayış ve desteği de diğer unsurlar kadar önem taşımaktadır. Bu süreçte yer alan en önemli faktör ise öğretmendir.

2.2. Keman Eğitiminde Öğretmen Faktörü

Tüm eğitim alanda olduğu gibi keman eğitiminde de öğretmen faktörü nitelikli bir eğitim için oldukça önemlidir. Keman öğretmenin bilgi, beceri ve donanımlarının yanı sıra, bunları öğrenciye aktarabilmesi, bu aktarımın ne şekilde olduğu, derslerindeki tutum ve davranışları da eğitim kalitesini etkiler.

Dersler, öğretmenleriyle sevilir. Müzik öğretmenin dersler esnasında öğrenciyi kendine sevdirebilmesi için her şeyden önce kendisinin müziği ve müzik öğretmenliğini sevmiş olması gereklidir.

Sönmez'e (1994) göre; öğretmenlik özel bilgi ve beceri isteyen önemli bir meslektir. Öğretmen eğitim ortamında yol gösterici, tutarlı bir orkestra şefi gibi davranmalıdır. Yoksa bilgi aktaran, bulan yapan değil, bunlarla birlikte ve daha çok bulduran, yaptıran, çözdürebilen olmalıdır. Öğretmenin çalgı çalmayla ilgili doğru bilgi ve becerilerle donanımlı olması bir zorunluluk olmakla birlikte, bireysel olarak yapılan çalgı eğitimi için bu bilgi ve becerilerin öğrenciye aktarılması konusunda çoğu kez yeterli olamamaktadır. Bu aşamada öğrencinin öğrenme kapasitesi kadar öğretmenin her öğrenciye göre geliştireceği öğretim yöntemleri üretme yeteneği de büyük önem taşımaktadır (Uluç, 2006:9).

Keman öğretmenin amacı; öğrencilerin enstrümanlarını, çaldıkları müziği, yapılan uygulama ve performans gösterme süreçlerini anlayan çok yönlü kemancılar ve müzisyenler haline gelmelerine yardımcı olmak olmalıdır.

Keman öğretmenin öğretmedeki amacı, öğrencisinin varmak istediği hedefe göre çeşitlenebilir. Örneğin; çalgıya karşı özel ilgisi ve sevgisi olup da zamanını değerlendirmeye dönük müzik yapmak isteyenler; ya da bu konuda meslek sahibi olma yolunda müzik okullarına girmeyi hedefleyen kişiler olabilir. Her ne olursa olsun, ya yeni bilgi ve becerileri kazanmak ya da eksik kalan bilgi ve becerileri eklemek, geliştirmek ve pekiştirmek temel amaç olacaktır (Büyükkaksoy, 1997:1).

Bireysel çalgı eğitiminde öğretmen faktörü büyük önem taşımaktadır. Öğretmenin yapacağı en küçük hata bile öğrencinin başarısızlığına sebep olabilir. Bireysel çalışma sürecini öğrencinin etkili bir şekilde değerlendirmesi için öğretmenin öğrenciyi derslerde motive etmesi çok önemlidir. Bunun için öğretmenin derslerde kırıncı ve şiddetli eleştiriler yapmaması gerekmektedir. Her öğrencinin problemini iyi gözlemlemeli, çözümünü için gerekli önlemleri almalıdır.

Fotoğraf 2. Keman Eğitiminde Öğretmen Faktörü **Kaynak:** Kişisel Arşiv, 2020.

Öğretmenin öğretmeye başlamadan önce dikkat etmesi gereken birçok ayrıntı vardır. Nitelikli keman eğitiminin hedefine ulaşması için aşağıdaki faktörlerin öğretmen tarafından dikkate alınması yararlı olacaktır.

1. Öğretmenin öncelikli tutumu öğrencileriyle başarılı olmak değil, öğrencilere gelişimlerinde azami destek sağlamak olmalıdır.
2. Öğretmenin zorluğu, öğrencilerinin sahip olduğu tüm yetenekleri kullanarak kemancılara dönüşmelerine yardımcı olmak ve onları daha da geliştirmektir. Çocuğun ihtiyaçları merkez olmalıdır.
3. Tüm öğrenciler farklıdır ve farklı şekillerde gelişecektir. Hepsi için kullanılabilir tek bir kalıp yoktur. Her bir keman öğrencisi farklı bir kavrama yeteneğine sahip olacağı gibi, keman çalmaya ilişkin fiziksel yatkınlığı da farklılıklar gösterecektir. Diğer taraftan kavrama gücü yüksek bir keman öğrencisinin daha az bir fiziksel yatkınlığa sahip olması, kavrama gücü daha düşük bir keman öğrencisinin ise daha yüksek bir fiziksel yatkınlığa sahip olması da mümkündür. Bu açıdan, keman öğretimi, söz konusu bu farklılıkların dengeli biçimde yönetilebileceği bir içerikte olmalıdır.
4. Çocuk sadece bir keman öğrencisi değildir. Müzik dışında, ailesi, okulu, arkadaşları vb. olan bir hayatı vardır. Bu faktörler çocuğun keman çalmasını etkiler, bu nedenle öğretmenin bunu dikkate alması önemlidir.
5. Öğrencinin öğretmene tam güven duyması gerekir. Aynı zamanda öğrencinin de öğretmenin kendisine güveni olduğunu, yeteneklerini bildiğini, çabalarını ve bağlılığını gördüğünü ve eksikliklerini kabul ettiğini öğrenmesine yardımcı olur. Çocukların her zaman öğretmene güvenebileceklerini bildikleri ve hayalleri ve sorunlarını açıkça tartışabilecekleri bir açıklık ilişkisi kurabilmek eğitim için önemlidir.
6. Keman eğitiminin birincil ve nihai amacı, öğrenciye keman çalmayı öğretmek ve müzik sevgisini aşılamak olmalıdır. Mutlu bir müzisyen olmak, izleyici korkusu veya enstrüman korkusu olmadan performans gösterebilmek anlamına gelir. Bu içsel motivasyon, öğretmen tarafından daha fazla teşvik edilmeli ve geliştirilmelidir. Bunun için en iyi yol, öğrencilere kendi müzik, keman çalma ve öğretme sevgisini aktarabilen bir öğretmendir.
7. Keman çalmanın fiziksel doğası göz önüne alındığında, öğrencinin iyi ve dengeli bir duruşunun birincil öneme sahip olduğunu söylemeye gerek yoktur. Çocuk, kol ve parmakların doğru hareketlerini gerçekleştirmek için herhangi bir gerginlik (kasılma) olmadan kendisini rahat hissetmelidir. Bu nedenle çocuğun korku veya endişe duymaması, kemani sanki vücudun bir uzantısıymış gibi hissetmesi önemlidir.
8. İçinde keman öğrenme isteği duymayan bir öğrencinin motive edilmesi mümkün olamaz. Yapılması gereken öğrencinin bu isteği kendi içinde duymasını sağlamaktır. Bunun için kemanın sevilmesini sağlayacak yöntemlerin düşünülmesi gereklidir. Örneğin bir keman öğrencisinin, düzeyine uygun olmak koşuluyla ikili, üçlü veya dörtlü gruplar içinde arkadaşlarıyla birlikte çalması, grupla ve bireysel olarak konserlere katılması, not ve sınavın ön plana çıkarılmasından kaçınılması, öğrencinin seveceği ve başarılı olabileceği eserlerin seçilmesi, ön yargısız ve sabırla hareket edilmesi yararlı olabilir.
9. Tekrarlama, becerilerin kazanılması için bir anahtar kelimedir ve bu keman çalmayı öğrenmek için de geçerlidir. Çoğu çocuk, iyi yapabildiklerini bildikleri şeyleri tekrarlamaktan hoşlanır. Bu onlara güven verir. Bu sebepten öğretmenin öğrencilerinin derslerde ne yapmaları gerektiğini anlamalarını sağlaması önemlidir. Böylece bunu evde tekrar edebilirler. Bu, aynı çalışmaların ve egzersizlerin tekrar tekrar yapılması anlamına gelmez. Öğretmen aynı teknik becerileri uygulamak için onlara yeni çalışmalar önerebilir. Yay egzersizleri farklı ölçeklerde veya melodilerde vb. çalınabilir.
10. Bir keman öğrencisinin derslerde, çalışmalarında, sınavlarda veya konserlerinde başarılı olması için, çalışılan repertuar öğrencinin kapasitesine uygun olmalı, bu konuda öğrencinin istekleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak, yine de başarısızlık söz konusu olmuşsa, repertuar, sınav programının izin verdiği en az güçlükte oluşturulabilir. Konserlerde ise beğeni toplayacak, ancak zor olmayan ve öğrencinin üstün yönlerini ortaya koyabileceği eserler seçilebilir. Başarı ve öğrencinin kendisine güveni arttıkça repertuar da giderek geliştirilebilir.

11. Endişeli öğrenciler yaşadıkları başarısızlıktan sonra kendilerinden ve yeteneklerinden şüphe etme eğilimi gösterecek ve kaygı problemi yaşayacaklardır. Bir öğrenci kendini yetersiz veya başarısız olarak görmeye başladığında yeteneklerini geliştirmiş olsa bile onları bu duyguların ötesine taşımak çok zor olabilir. Dolayısıyla, endişeli öğrencilerin keman öğreniminde başarılı olabilmeleri için daha fazla psikolojik desteğe ihtiyaçları olacaktır. Öğrencilerin derste kendilerini eleştirme ve öğrenme yeteneklerini geliştirmeleri önemlidir. Bir öğrencinin olumsuz terminoloji kullanarak kendisini eleştirmesine asla izin verilmemelidir. Bunun yerine, uygun müzik terimleri kullanılarak, olumlu tutum ve düşüncelerle teşvik edilmelidir.

12. Keman öğrencileri, ileride, keman öğretmeni, solist kemancı, orkestra kemancısı olabilir veya bu üç etkinliği birlikte yürütebileceği bir konuma gelebilirler. Bunun için akademik alanda çalışmayı, solist kemancı olarak kariyer yapmayı veya bir senfoni orkestrasında çalmayı hedefleyebilir, bu hedeflerini yurtiçinde veya yurtdışında gerçekleştirmeyi isteyebilirler. Ancak keman öğrencilerinin bu seçenekleri değerlendirirken kapasitelerine ve koşullarına uygun gerçekçi bir yaklaşım içerisinde bulunmalarını sağlamak gerekir. Böylece uygun bir amaç için doyurucu ve verimli bir keman öğrenimi sürdürmek mümkün olabilir.

13. Özellikle solist kemancıların yer aldığı konserler olmak üzere konserlere gitmek, keman eserlerini içeren sesli, görüntülü-sesli kayıtlardan yararlanmak, ustalık kurslarına (Masterclass), keman yarışmalarına katılmak, bir keman öğrencisinin motive olması, bilgi ve deneyim kazanması açısından yararlı olacak, keman öğrenimine önemli katkılarda bulunacaktır.

14. Motivasyon, keman eğitimi için önemli bir enerji kaynağıdır. Motivasyonun iniş ve çıkışları vardır. Bu öğretmenin kabul etmesi gereken önemli bir gerçektir. Motivasyonun sonsuza kadar devam etmeyeceğini, bir sonunun olduğunu unutmamak gerekir. Motive edici faktörle ihtiyaç hissedildiği zamanlarda öğrenci cesaretlendirilmelidir. Motivasyon, kemana ve müziğe duyulan sevginin gelişmesi için zaman tanır.

Elbette performans kaygısı diye bir şey vardır. İyi bir performansın iyi bir hazırlık ile geldiğini ve nasıl performans göstereceklerine dair beklentilerinin gerçekçi olması gerektiğini öğrenmeleri gerekir. Yıllar boyunca kendilerine karşı daha doğru kritik yapabilir hale geleceklerdir. Bu yüzden yetersiz performanstan dolayı hayal kırıklığına uğramamaları daha da önem kazanmaktadır. Bu öğrenme süreci doğru bir şekilde yönlendirilmelidir.

15. Keman öğrenme sürecinde sürekli başarı veya sürekli başarısızlıktan söz etmek güçtür. Başarı sonuçta içinde başarıların da, başarısızlıkların da bulunduğu bir süreçte ortaya çıkacaktır. Başarı değerlendirilirken, bu süreçte yaşanması doğal ya da küçük hataların abartılması doğru olmadığı gibi, her türlü hatayı görmezden gelmek de doğru bir yaklaşım olmaz. Ancak eleştirilerin, öğrenciyi kemana yaklaştıracak, yapıcı bir nitelikte olması gerekir.

16. Zihinsel odaklanma, öğretilmesi gereken önemli bir kavramlardan birisidir. En önemli şey, fiziksel hareketler değil, onlar üzerindeki zihinsel kontroldür. Sessizce uzun bir süre boyunca ayakta dururken aklını hareketlerine verebilmek ancak odaklanarak mümkün olur. Sadece kas hareketlerini ezberlemek değil, bu hareketleri kontrol etmeyi öğrenmek, beyinden gelen sinyallere bilinçli olarak cevap verebilmek ancak odaklanma sayesinde gerçekleşebilir. Zihinsel odaklanma aynı zamanda öğrencinin yeterince iyi dinlemesini ve kolay algılayabilmesini de sağlar.

Aklın kaslarla olan ilişkisi yani zihinsel komuta keman tekniğinin ustalığını tamamlamanın anahtarıdır.

17. Öğrencinin ne çalacağını duyması doğru çalma şansını büyük ölçüde arttıracaktır. Bunun için verilen eserin önceden öğretmen tarafından veya iyi bir kayıttan öğrenciye dinletilmesi etkili olacaktır.

18. Öğrenciler, nasıl ses çıkarmaları gerektiği konusundaki fikirlerini geliştirmek için kaliteli kayıtları dinlemeye ve konserlere gitmeye teşvik edilmelidir.

19. Bir öğretmen için öğrencilerinin profesyonel müzisyen veya öğretmen olmaları ya da yaşamlarını kazanmanın başka yollarını bulmaları daha az önemli olmalıdır. Önemli olan, onların müziği seven ve kemana hayatlarının önemli bir unsuru olarak çalmaya devam eden iyi ve mutlu kemancılar olmalarıdır. Böylece gelecek nesilde müzik elçileri olabilirler ve toplumumuzun kültürel yaşamının önemli bir yönünü korumaya yardımcı olabilirler.

20. Nitelikli bir keman öğretmeni öğrencilerine planlama yapabilmeyi, konsantrasyon ve disiplini öğretir. Ne yaptıklarını, neden ve nasıl yapacaklarını düşünmeyi, yaptıklarının sonuçlarına dikkat etmeyi, gerektiğinde eylemlerini uyarlamayı öğretir.

21. Keman çalmanın ve öğretmenin tüm farklı yönleri birbirini etkiler ve birbirine bağlıdır. Öğretmen, her şeyin birbiriyle bağlantılı olduğunun farkında olmalı ve bu farkındalığı öğrencisine de aktarabilmelidir. Örneğin sağ ve sol el tekniğinin gelişimi motor becerilerin geliştirilmesi ile hatta bilişsel becerilerle de ilgilidir. Çocuk, kendi becerilerini geliştirmek için ne yapacağını, nasıl yapılacağını, bilinçli olarak nasıl çalışacağını öğrenmeli ve anlamalıdır. Ancak bu şekilde becerilerini odaklayabilir ve geliştirebilirler. Öğretmen öğrencinin hem motor hem de bilişsel becerilerin geliştirilmesinde yardımcı olmalıdır. Bununla birlikte, öğretim yöntemlerinizi analiz ederken keman çalmanın tüm bu farklı boyutlarını ayırt etmek önemlidir.

22. Çocuklar muazzam bir motor becerisine sahiptirler. Bu doğru şekilde kanalize edilirse, keman çalmada sağlam bir teknik temel geliştirmek için çok yararlı olabilir. Öğretmen, keman çalmada motor becerilerin tüm farklı yönlerini sürekli olarak ele alarak bu süreçte onlara rehberlik etmelidir: sağ el tekniği, sol el tekniği, dengeli ve esnek bir pozisyon vb.

23. İyi keman çalmanın en önemli koşullarından biri de iyi bir sol el tekniğine sahip olmaktır. Doğru sesler basmak ve kaliteli müzik yapabilmek için sol el tekniği mümkün olduğunca eksiksiz öğretilmelidir. Sol esnekliğin geliştirilmesi için çocuğun tüm farklı pozisyonlarda kendini rahat hissetmesi önemlidir.

24. Kemanda kaliteli ses elde etmek oldukça zordur. Kaliteli ses elde etmenin birinci şartı doğru parmak basma ve entonasyondur. Öğrencinin çaldığı notaların temizliği öğretmen tarafından her zaman çok iyi dinleyerek kontrol etmelidir. Doğru basılan notanın her zaman natürel ve güzel bir tınısı vardır. Temiz bir tınıya sahip olmayan notadan önceki notaya dönülüp, problemleri yer temiz çalışıldığından emin olunana kadar tekrar edilmelidir.

25. Belki de öğretmenin en zorlandığı kısmı öğrencilere karşı sabırlı olmaktır. Genellikle bir kemancının kazanması gereken becerilerin geliştirilmesi yıllar alır. Ne yapacaklarını anlamaları, hemen performans gösterebilecekleri anlamına gelmez. Öğretmen her zaman çocuktan belirli bir düzeyde gerçekçi olarak ne beklenebilir diye düşünmelidir.

3. SONUÇ

Sonuç olarak nitelikli bir keman eğitiminin gerçekleştirilebilmesi için keman öğretmeni:

- Öğretme isteğine ve sevgisine sahip olmalı,
- Öğrencisini en iyi şekilde yetiştirmeyi amaç edinmeli,
- İyi bir rehber olmalı,
- Tutarlı olmalı,
- Sabırlı olmalı,
- Disiplinli olmalı,
- Güvenilir olmalı,
- Paylaşımçı olmalı,
- Öğrencileri ile kaliteli iletişim kurabilmeli,
- Bilgisini etkin bir şekilde aktarabilmeli,
- Öğretme yöntemleri üretebilmeli,
- Öğrencilerinin yeteneklerini geliştirmelerine olanak tanıyan bir rehber olmalı,
- Öğrencisine özgüven aşılayabilmeli,
- Öğrencisini motive edebilmeli,

- Öğrencinin dikkatini ve ilgisini çekmek için yaratıcı yöntemlerle ve faaliyetlere başvurmalı,
- Öğrencilerinin müzikle ilgili etkinliklere teşvik etmeli ve denetleyebilmeli,
- Öğrencilerine kendisini ve dersi sevdirebilmeli,
- Öğrencilerini önemsemeli ve onu anlamaya çalışmalı,
- Öğrencilerine derste ve ders dışında da destek olmalı,
- Pedagojik formasyon bilgisine sahip olmalı,
- Eğitimin amaçlarını gerçekleştirebilecek yetkinlikte olmalı,
- Eğitim yöntem ve tekniklerini hâkim ve uygulayabiliyor olmalı,
- Hâkim olduğu konuyu iyi öğretebilmeli,
- Öğretim yöntemlerinizi analiz edebilmeli,
- Keman eğitiminin amaçlarını iyi bilmeli,
- Keman eğitimi ile ilgili kavramları bilmeli ve aktarabilmeli,
- Alanında yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmalı,
- Sürekli olarak kendisini geliştirmeli,
- Diğer bilim ve sanat dallarıyla ilgili olmalı,
- Yenilikleri takip edebilmeli ve değerlendirebilmeli,
- Keman çalma tekniklerine hâkim olmalı,
- Müziksel yorum gücüne sahip olmalı,
- Müziksel öğeleri ayırt edebilmeli ve anlatabilmeli,
- Çalgısını etkin bir şekilde çalmanın yanı sıra derslerde çalgıyla eşlik yapabilmeli,
- Doğaçlama yeteneği olmalı,
- Müzik türlerine ait bilgi sahibi olmalı,
- Keman literatürünü iyi bilmeli,
- Entonasyon ve yorum yapabilmeyi önemsemeli,
- Repertuarı geniş olmalı ve gerektiğinde repertuar düzenleyebilmeli,
- Mesleğini sevmelidir.

KAYNAKÇA

- AKDENİZ, H.B. (2019). *Keman Eğitimine Yeni Bir Yaklaşım*. Ankara: Gece Akademi.
- AKINCI, S. (1998). Keman Eğitimine, "Öğrenmenin Geliştirilmesini Sağlayan Koşullar" Açısından Bakışı. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (7), 1-10.
- AUER, L. (1980). *Violin Playing as I Teach it*. (3rd ed.). Dover Publications, New York.
- BÜYÜKAKSOY, F. (1997). *Keman Öğretimde İlkeler ve Yöntemler*. Ankara: Armoni.
- ÇILDEN, Ş. (2001). Bireysel Çalgı Eğitiminde Temel İlkeler ve Etkili Faktörler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (272), 27-30.
- ÇILDEN, Ş. (2016). Çalgı Eğitiminde Usta-Çırak Yöntemi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16-İpekyolu Özel Sayısı), 2208-2220.
- DENİZ, J. (2015). Altı El Bir Piyano Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Etkinliği: Bir Eylem Araştırması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(15), 89-117.

- ERTÜRK, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- FİDAN, N. (1996). *Gelişim Öğrenme ve Öğretme*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- ÖZEN, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- SÖNMEZ, V. (1994). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- ŞENDURUR, Y. (2001a). Keman Eğitimi Dersine Etkili Hazırlanma Süreci. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 161-168.
- ŞENDURUR, Y. (2001b). Keman Eğitiminde Etkili Öğrenme-Öğretme Yöntemleri. *G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 145-155.
- UÇAN, A. (1980). *Çevreden Evrene Keman Eğitimi Üzerine*. Ankara: Çağdaş Eğitim.
- UÇAN, A. (1994). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- ULUÇ, Ç. (2006). *Güzel Sanatlar Liselerinde Keman Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- YAĞIŞAN, N. (2002). *Keman çalmada Etkin Bedensel Yapıların Hareket Analizi ve Fiziksel-Metodik Özelliklerin Geliştirilmesinin Öğrencilerin Çalma Performansına Yansıması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.